Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України
Національна Академії Наук України
Державне агентство лісових ресурсів України
ДП «Ліси України»
Івано-Франківська обласна рада
Івано-Франківська облдержадміністрація
Український науково-дослідний інститут
гірського лісівництва ім. П.С. Пастернака
Лісівнича Академія Наук України
Західне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства
Філія «Карпатський лісовий офіс»

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ЛІСІВНИЧОЇ НАУКИ ЩОДО ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА НА ЗАСАДАХ НАБЛИЖЕНОГО ДО ПРИРОДИ ЛІСІВНИЦТВА В ГІРСЬКИХ ЛІСАХ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Івано-Франківськ
2025

Блистів В.І., Юрків З.М., Мельниченко В.А. ОЦІНКА ЛІСОТИПОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ ПОХОДЖЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ЦЕНТРАЛЬНОПОДІЛЬСЬКОГО ОКРУГУ ГРАБОВО-ДУБОВИХ ТА ДУБОВИХ ЛІСІВ ***Blystiv V., Yurkiv Z., Melnychenko V.*** ASSESSMENT OF THE FOREST TYPOLOGICAL POTENTIAL OF THE REGION OF ORIGIN ON THE EXAMPLE OF THE CENTRAL PODILLIA DISTRICT OF HORNBEAM-OAK AND OAK FORESTS.	143
Блистів В.І., Невмержицький О.М., Куклишин В.О. ПРИОРІТЕТИ ПЛАНУВАННЯ ТА ВНОРМУВАННЯ ЛІСОВОГО ПЛАНТАЦІЙНОГО НАСІННИЦТВА ***Blystiv. V., Nevmerzhytskyi O. Kuklyshyn V.*** PRIORITIES FOR PLANNING AND REGULATING FOREST PLANTATION SEED PRODUCTION	149
Гнатюк О.Р., Іванюк А.П., Могитич В.М. АНАЛІЗ І МОНІТОРИНГ ЛІСОВОГО ПОКРИВУ ЗА СУПУТНИКОВИМИ ЗНІМКАМИ З ОБЧИСЛЕННЯМ ІНДИКАТОРІВ ЙОГО СТАНУ ***Hnatiuk O., Ivaniuk A., Mohytych V.*** SATELLITE-BASED ANALYSIS AND MONITORING OF FOREST COVER WITH THE COMPUTATION OF CONDITION INDICATORS.	155
Голубчак О.І., Гнатюк О.Р. НАСЛІДКИ ЗАБОРОНИ СУЦІЛЬНИХ РУБОК В УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТАХ ***Holubchak O., Hnatiuk O.*** CONSEQUENCES OF THE BAN ON CLEAR-CUTTING IN THE UKRAINIAN CARPATHIANS.	160
Голубчак О.І., Гнатюк О.Р., Іванюк А.П. СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЛІСАМИ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ, ЩО МОЖУТЬ БУТИ ВІДНЕСЕНІ ДО СМАРАГДОВОЇ МЕРЕЖІ ***Holubchak O., Hnatiuk O., Ivaniuk A.*** STRUCTURE AND MANAGEMENT OF UKRAINIAN CARPATHIAN FORESTS THAT COULD BECOME PART OF THE EMERALD NETWORK.	165
Данилів О.Ю. САНІТАРНИЙ СТАН СОСНИ КЕДРОВОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ (PINUS CEMBRA L.) В ОСМОЛОДСЬКОМУ НАДЛІСНИЦТВІ КАРПАТСЬКОГО ЛІСОВОГО ОФІСУ ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»	169

6. Deyneka M., Hobela V., Bakay B. Current State and Prospects for the Development of Technologies and Equipment for Timber Harvesting in Ukraine. Book of Abstracts: Proceedings of the 57th International Symposium of Forest Mechanization (FORMEC), Joensuu, 9-13 June 2025. Joensuu : Univ. of Est. Finland, 2025. For. and Techn. Rep., 9. P. 283. URL: https://erepo.uef.fi/handle/123456789/35095 (date of access: 28.10.2025).

7. Lin Y.-C.; Manish R.; Bullock D.; Habib A. Comparative Analysis of Different Mobile LiDAR Mapping Systems for Ditch Line Characterization. Remote Sensing. 2021. Vol. 13, No. 13: 2485. DOI: https://doi.org/10.3390/rs13132485.

УДК 630*181.1

ОЦІНКА ЛІСОТИПОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ ПОХОДЖЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ЦЕНТРАЛЬНОПОДІЛЬСЬКОГО ОКРУГУ ГРАБОВО-ДУБОВИХ ТА ДУБОВИХ ЛІСІВ

***Блистів В.І.*[1], *Юрків З.М.*[2], *Мельниченко В.А.*[3]**

1. *Державна організація «Український лісовий селекційний центр»* *ukr_dli@ukr.net*
2. *Державне підприємство «Вінницька лісова науково-дослідна станція»* *yurkivzm@gmail.com*
3. *Виробниче об'єднання «Укрдержліспроект»* *v.melnychenko@lisproekt.gov.ua*

V. Blystiv, Z. Yurkiv, V. Melnychenko. **Assessment of the forest typological potential of the region of origin on the example of the Central Podillia district of hornbeam-oak and oak forests.**

Поширення типів лісу у межах базової одиниці регіоналізації лісового репродуктивного матеріалу – регіону походження оцінимо за даними базового лісовпорядкування. Відповідна інформація опрацьовується у межах суб'єктів господарювання, на сьогодні актуальними є

об’єднання територій Вінницького та Гайсинського надлісництв філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» у межах Центрально-подільського грабово-дубових та дубових лісів регіону походження Дністровсько-Дніпровського лісостепового регіону поширення [1, 2] з розміщенням на них плюсових дерев дуба звичайного (рис.1).

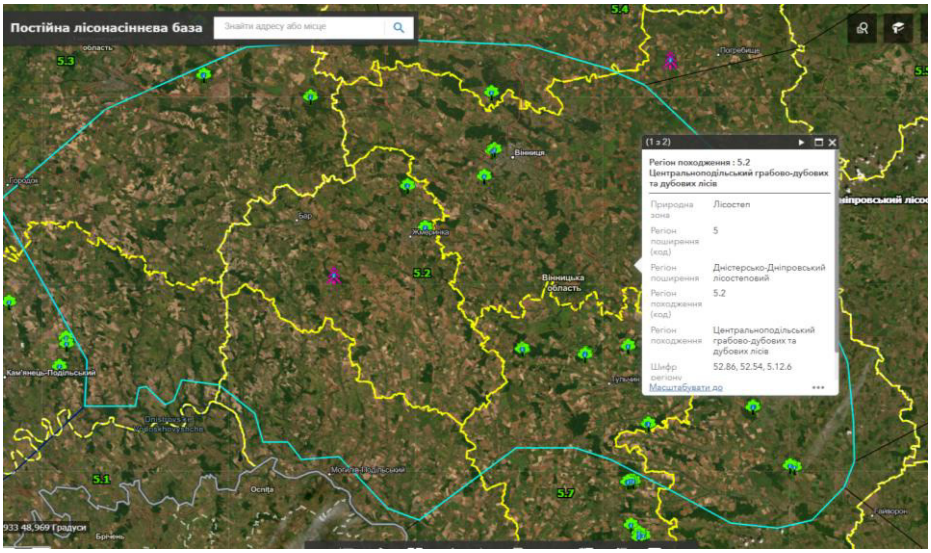

Рис. 1. Візуалізація плюсових дерев дуба звичайного у Центрально-подільському регіоні походження грабово-дубових та дубових лісів

Лісовий фонд підприємств підібрано нами таким чином, що його території охоплюють діапазон Лісостепу з північного заходу на південний схід. У такому напрямку звужується діапазон динаміки кліматичних факторів. У табл. 1 наведено пропорції поширення типів лісу за філіями у долях одиниці, за яку приймається загальна площа лісфонду.

Таблиця 1

Розподіл лісфонду користувачів за типами лісу

Філії ДП «Ліси України»	Типи лісу у сотих одиниці					
	C_2-ГДС	C_3-ГДС	C_3-СГД	D_3-ГД	D_2-ГД	C_2-ГД
«Хмільницький ЛГ»	0,015	0,066	0,043	0,042	0,878	0,015
«Вінницький ЛГ»	0,078	0,053	0,012	0,028	0,607	0,175
Бершадський ЛГ»	0,078	0,036	0,001	0,013	0,956	0,017

З табл. 1 видно, що домінуючим типом лісу на цій території є свіжа грабова діброва; значно менше поширення мають вологі грабові діброви та судіброви. Зазначена група типів лісу є класичним середовищем формування корінних деревостанів дуба звичайного та базою моделювання стабілізаційного типу лісу в прогнозованих умовах розширення амплітуди і частоти кліматичних чинників. Також, у філії «Вінницький лісгосп», слід відзначити значне поширення свіжих та вологих грабово-дубових сосняків у типах лісу C_2-СГД та C_3-ГДС. Їх наявність дозволяє сформувати інтразональну групу типів лісу для відповідного регіону походження за сосною звичайною для цього регіону походження. Виді-лення місцевої популяції (популяцій) потребує додаткових досліджень, проте, зважаючи на можливість схвалення об'єктів базового лісового матеріалу сосни звичайної, така робота тут буде доречною.

У подальшому, отримані результати деталізовано шляхом їх групування за показником продуктивності деревостанів, у якості якого виступає бонітет [1, 2]. У цьому випадку бонітет деревостану визначено ключовим показником ефективності використання лісотипологічних умов. Водночас, бонітет також відображає особливості формування локальних популяцій лісотвірних видів у геоботанічнічному окрузі у межах якого ідентифікуємо регіон походження. У межах пропонованого Центральноподільського підрайону грабово-дубових та дубових лісів Дністровсько-Дніпровського лісостепового лісонасіннєвого району [1] з використанням даних РБД ВО «Укрдержліспроект» [3] на рис. 2 наведено приклад аналізу бонітетів для лісостанів дуба звичайного.

Для аналізу вибрано лісфонд переважаючих типів лісу для вищезазначених трьох філій ДП «Ліси України»(«Хмільницьке ЛГ», «Вінницьке ЛГ», «Бершадське ЛГ») (рис.2) з розподілом за групами класів віку. Це дає можливість оцінити вікові тенденції змін бонітету у типі лісу. Наведені графічні дані наочно ілюструють, що з віком бонітет зростає від молодняків до пристигаючих деревостанів, а надалі знижується, досягаючи у перестійних деревостанах мінімальних значень.

а)

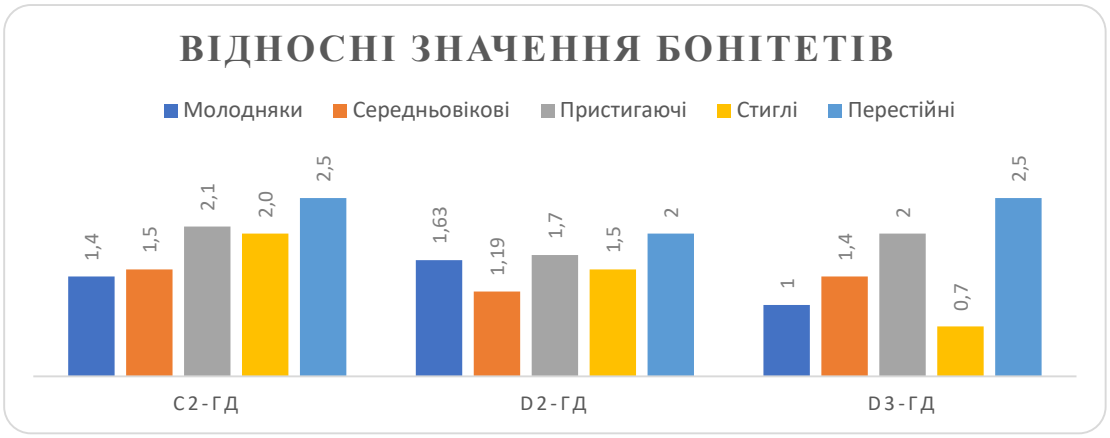

б)

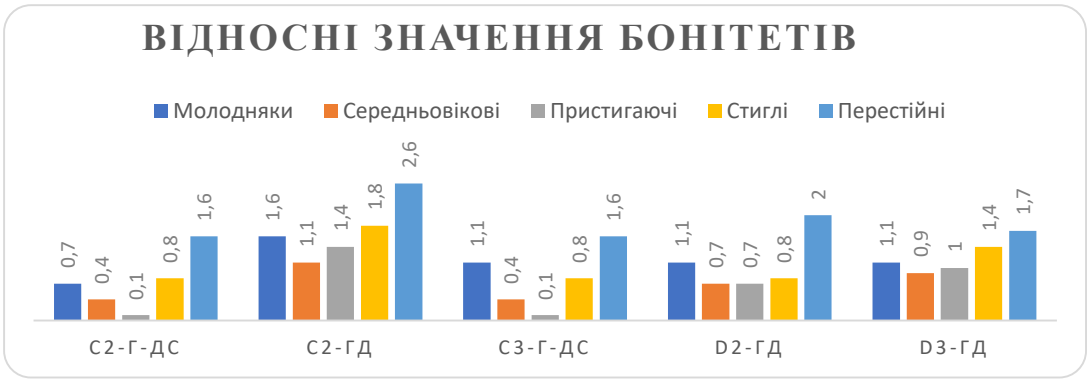

в)

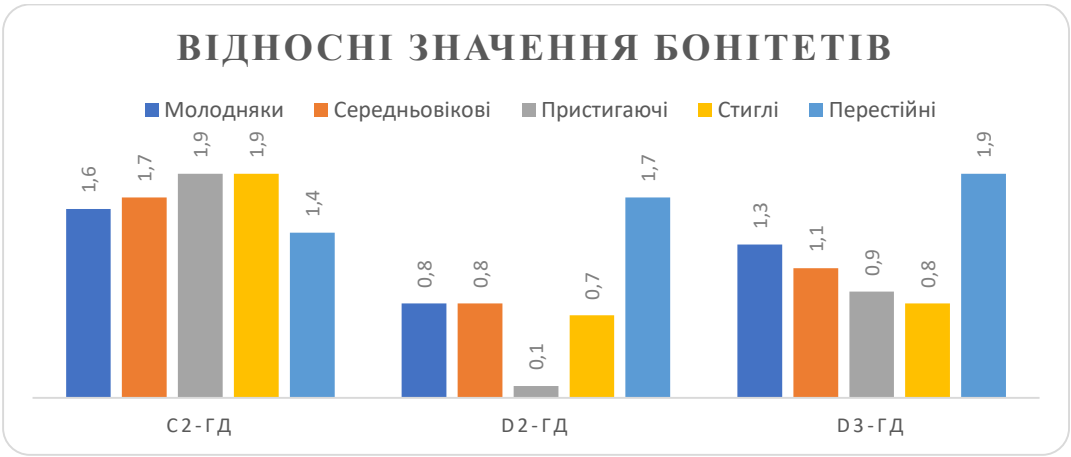

Рис. 2. Динаміка бонітетів за віком у переважаючих типах лісу для: а – «Бершадський лісгосп»; б – «Вінницький лісгосп»; в – «Хмільницький лісгосп»

При цьому значні відхилення від середнього значення показника бонітету характерні для всіх аналізованих нами вище лісогосподарських підприємств та типів лісу Це може бути пов’язано з особливостями росту та формування деревостанів та не виключати активізацію впливу фактору кліматичних чинників.

Окремо доречно розглянути результати для свіжих грабових дібров, як базового типу лісу для формування груп типів лісу регіону по-

ходження. У цьому випадку спостерігається тенденція для всіх груп класів віку (перестійні не беремо до уваги) підвищення бонітету з умовного півдня на північ: «Бершадське ЛГ» – 1,52, «Вінницьке ЛГ» – 0,82, «Хмільницьке ЛГ» – 0,60. Бонітет 1а найвищий, якого починають-ся порівняння, що демонструють діаграми на рис. 2, для зручності об-числень прирівняний до нуля. Таким чином філія «Хмільницьке ЛГ» охоплює найпродуктивніші лісостани за типом лісу свіжа грабова діб-рова, при чому найвищий бонітет спостерігається у групі пристигаючих деревостанів, що показує високий потенціал використання природ-них умов включно з кліматичними чинниками, позаяк у цьому віковому проміжку поточний приріст починає падати і відповідно бонітет стабі-лізується.

Оцінка збереженості та стійкості плюсових дерев у регіоні походження дозволяє оцінювати зміну кліматичних умов та дає можливість виявити більш стабільніші локальні популяції.

Таблиця 2

Розподіл ділянок з вмістом плюсових дерев дуба звичайного за ліс-ництвами у північно-західній частині регіону

Лісництва	Розміщення та характеристика добору					
	квртал	виділ	рік відбору	вік	кількість	наявність
Пахомівське	56	1	1973	85	8	8
Пахомівське	5	9	2011	125	6	6
Бохнянське	6	12	2011	121	5	5
Жмеринське	73	3	2010*	134	5	5
Людовське	81	35	2010	118	4	4

У табл. 2 і 3 наведено розподіл дерев дуба звичайного за північно-західним і південно східним угрупуванням в регіоні. Для збору вихідної інформації виділено локальні популяції (лісові ділянки) з відібраними трьома і більше плюсовими деревами на виділі, згрупувавши їх дані розміщенням у таблицях за лісництвами.

Таблиця 3

Розподіл ділянок з вмістом плюсових дерев дуба звичайного за лісництвами у південно-східній частині регіону

Лісництва	Розміщення та характеристика добору					
	Кв.	Вид	рік відбору	вік	кількість	наявні
Шпиківське	38	4	1972	65	4	4
Шпиківське	38	4	2010	109	2	2
Орлівське	34	5	1973	55	5	5
Орлівське	34	5	2010	96	4	4
Брацлавське	58	8	1974	58	3	3
Кирнасівське	38	4	1973	80	6	6
Заболотнинське	39	4	1973	80	8	8
Заболотнинське	39	4	2011	120	2	2
Заболотнинське	40	1	1974	80	8	8
Заболотнинське	40	1	1973	85	3	3
Губницьке	11	1	2018	93	10	10
Бритавське	68	3	1976	100	6	6
Бритавське	68	3	2009	128	1	1
Рудницьке	68	3	1972	70	4	4
Немирівське	36	5	1972	80	4	4
Немирівське	37	2	2010	110	4	4
Чорногреблянське	71	1	1972	95	8	8
Чорногреблянське	70	2	1972	95	3	3

Висновки. Використання лісовпорядчої інформації щодо поширення типів лісу у лісфонді, розподілу бонітетів деревостанів за типами лісу з врахуванням динаміки стану плюсових дерев в локальних попу-ляціях, дозволяє опрацьовувати підходи до оцінки рівноваги місцевої популяції дуба звичайного Центральноподільського підрайону грабо-во-дубових та дубових лісів за лісотипологічним потенціалом.

Список використаних джерел:

1. Блистів. В. І. Практичні аспекти удосконалення лісонасінного району-вання / В.І. Блистів, З.М. Юрків, І.С. Нейко, М. В. Матусяк //

Сільське госпо-дарство та лісівництво, № 21, 2021 рік.- Вінниця: 2021. - С. 140-157.

2. Блистів. В.І. Перспективи впровадження регіоналізації лісового репро-дуктивного матеріалу на лісотипологічній основі на прикладі Вінницької обла-сті. /В.І. Блистів, З.М. Юрків, І Мельниченко В.А.//.Біла церква: 2025. - С. 64-67.

3. Реляційна база даних (2019). ВО «Укрдержліспроект» [РБД:електронний ресурс].

УДК 630.181.28

ПРИОРІТЕТИ ПЛАНУВАННЯ ТА ВНОРМУВАННЯ ЛІСОВОГО ПЛАНТАЦІЙНОГО НАСІННИЦТВА

Блистів В.І.[1], Невмержицький О.М.[2], Куклишин В.О.[1]

1. Державна організація «Український лісовий селекційний центр», ukr_dli@ukr.net.
2. Державне агентство лісових ресурсів України, o.nevmerzhytskyi@forest.gov.ua.

V. Blystiv, O. Nevmerzhytskyi, V. Kuklyshyn. **Priorities for planning and regulating forest plantation seed production.**

Вступ. У системі лісового насінництва, розсадництва та лісової репродукції у задекларованому порядку заходів є переведення насінництва лісових деревних видів на селекційні засади [1,2,3]. На сьогодні лісова селекція, базуючись на основах генетики, пропонує і доводить ефективність базового лісового насінництва, де головна роль відводиться лісонасіннєвим плантаціям [1,2,3]. Основним показником використання плантацій є реалізація їх потенціалу із прискореного отримання більшої кількості селекційно поліпшеного лісового насіння.